

Peningastefnan og stjórnæki hennar

Markmið og framkvæmd peningastefnunnar

Markmið stefnunnar í peningamálum er stöðugt verðlag. Hinn 27. mars 2001 var tekið upp formlegt verðbólgu­markmið sem hér segir:

- Seðlabankinn stefnir að því að árleg verðbólga, reiknuð sem árleg hækkun vísitölu neysluverðs á 12 mánuðum, verði að jafnaði sem næst 2½%.
- Víki verðbólga meira en ±1½% frá settu marki ber bankanum að gera ríkisstjórninni grein fyrir ástæðu fráviksins, hvernig bankinn hyggst bregðast við og hvenær hann telur að verðbólgu­markmiðinu verði náð að nýju. Greinargerðina skal birta opinberlega.
- Seðlabankinn gerir verðbólgu­spár þar sem spáð er a.m.k. tvö ár fram í tímann. Spárnar eru birtar í riti bankans Peningamálum. Þar kemur einnig fram mat bankans á helstu óvissuþáttum tengdum spánni. Jafnframt gerir bankinn grein fyrir mati sínu á stöðu og horfum í efnahagsmálum.

Með peningastefnunni er miðað að því að halda verðlagi stöðugu og því verður henni ekki beitt til þess að ná öðrum efnahagslegum markmiðum, svo sem jöfnuði í viðskiptum við útlönd eða mikilli atvinnu, nema að því marki sem slíkt samrýmist verðbólgu­markmiði bankans.

Bankinn tilkynnir vaxtaákvörðanir á fyrirfram ákveðnum dögum. Í aðdraganda vaxtaákvörðunar efnir bankastjórn til peningastefnu­funda. Tilhögun þeirra er nánar lýst í starfsreglum, um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvörðana í peningamálum sem settar eru í samræmi við ákvæði laga um Seðlabanka Íslands. Þær eru birtar á vef bankans www.seðlabanki.is.

Helstu stjórnæki peningastefnunnar

Seðlabankinn framfylgir peningastefnunni einkum með því að stýra vöxtum á peningamarkaði, fyrst og fremst með ákvörðun ávöxtunar lána gegn veði við lánastofnanir. Ávöxtun á peningamarkaði hefur sterk áhrif á gjaldeyrisstrauma og þar með á gengi krónunnar og til lengdar innlenda eftirspurn. Viðskiptum við lánastofnanir má í grófum dráttum skipta í föst viðskiptaform annars vegar og markaðsaðgerðir hins vegar.

Yfirlit vaxta Seðlabankans 23. mars 2007

Viðskiptaform	Vextir nú (%)	Síðast breytt	Breyting (pró-sentur)	Vextir fyrir ári (%)
Viðskiptareikningar	12,75	21. desember 2006	0,25	9,25
Daglán	15,25	21. desember 2006	0,25	12,25
Innstæðubréf til 90 daga		11. júlí 2006	-	10,25
Bindiskylda	13,00	21. desember 2006	0,25	10,00
Lán gegn veði (ávöxtun)	14,25	27. desember 2006	0,25	10,75
Innstæðubréf til 7 daga (ávöxtun)	14,10	27. desember 2006	0,25	10,60

Föst viðskiptaform:

- Viðskiptareikningar geyma óráðstafað fé lánastofnana. Þeir eru uppgjörsreikningar vegna greiðslujöfnunar milli innlánsstofnana og millibankaviðskipta, þar á meðal viðskipta við Seðlabankann. Vextir þessara reikninga mynda gólf fyrir daglánavexti á millibankamarkaði.
- Daglán eru veitt að ósk lánastofnana og tryggð með sömu verðbréfum og hæf eru í endurhverfum viðskiptum. Vextir daglána mynda þak yfir daglánavexti á millibankamarkaði.
- Innstæðubréf eru veitt til 90 daga, að ósk lánastofnana. Þau eru ekki skráð en þó hæf í endurhverfum viðskiptum. Hlutverk þeirra er að setja gólf undir ávöxtun þriggja mánaða vaxta á peningamarkaði.
- Bindiskylda er lögð á lánastofnanir sem ekki eru háðar fjárlögum í rekstri sínum. Hún miðast við bindigrunn sem er innstæður, útgefin skuldabréf og peningamarkaðsbréf. Bindihlutfall er 2% fyrir þann hluta bindigrunns sem bundinn er til tveggja ára eða skemur. Binditímabil miðast við 21. dag hvers mánaðar til 20. dags næsta mánaðar og skal innstæða á bindireikningi ná tilskildu hlutfalli að meðaltali á binditímabilinu.

Markaðsaðgerðir:

- Lán gegn veði eru helsta stjórnþæki Seðlabankans. Vikulega eru haldin uppboð á 7 daga samningum. Lánastofnanir þurfa að leggja fram hæf verðbréf, en þeim er nánar lýst í reglum Seðlabankans nr. 997 frá 10. desember 2004. Uppboðin geta verið ýmist fastverðsuppboð eða uppboð þar sem heildarfjárhæð framboðinna samninga er tilkynnt. Fastverðsuppboð hafa verið reglan til þessa.
- Innstæðubréf til 7 daga eru boðin upp vikulega. Hlutverk þeirra er að mynda mótvægi við tímabundna lausafjárgnótt. Uppboðsaðferð er fastverðsuppboð.
- Viðskipti á verðbréfamarkaði takmarkast við ríkistryggð verðbréf.
- Inngrípum á gjaldeyrismarkaði er einungis beitt, samkvæmt yfirlýsingunni um verðbólgu markmið frá 2001, telji Seðlabankinn það nauðsynlegt til þess að stuðla að verðbólgu markmiði sínu eða ef hann telur að gengissveiflur geti ógnað stöðugleika fjármálakerfisins.

Vaxtaákvörðanir Seðlabanka Íslands

Dagsetning Vaxtaákvörðunarfundur það sem eftir er árs 2007	Stýrivextir (%)	Breyting
1. nóvember 2007		
6. september 2007		
5. júlí 2007		
17. maí 2007		
<i>Fyrri ákvarðanir</i>		
29. mars 2007	14,25	0
8. febrúar 2007	14,25	0
21. desember 2006	14,25	0,25
2. nóvember 2006	14,00	0
14. september 2006	14,00	0,50
16. ágúst 2006	13,50	0,50
6. júlí 2006	13,00	0,75
18. maí 2006	12,25	0,75
30. mars 2006	11,50	0,75
26. janúar 2006	10,75	0,25
2. desember 2005	10,50	0,25
29. september 2005	10,25	0,75
3. júní 2005	9,50	0,50
22. mars 2005	9,00	0,25
18. febrúar 2005	8,75	0,50
2. nóvember 2004	8,25	1,00
29. október 2004	7,25	0,50
17. september 2004	6,75	0,50
1. júlí 2004	6,25	0,50
1. júní 2004	5,75	0,25
6. maí 2004	5,50	0,20
10. febrúar 2003	5,30	-0,50
12. desember 2002	5,80	-0,50
6. nóvember 2002	6,30	-0,50
15. október 2002	6,80	-0,50
18. september 2002	7,10	-0,50
30. ágúst 2002	7,60	-0,30
1. ágúst 2002	7,90	-0,60
18. júní 2002	8,50	-0,30
16. maí 2002	8,80	-0,50
30. apríl 2002	9,30	-0,30
26. mars 2002	9,60	-0,50
8. nóvember 2001	10,10	-0,80
27. mars 2001	10,90	-0,50

